

Asia: VN/9807/2026

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2027

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot ehdotettaviin muutoksiin

Me Suomen Kuntaliitossa lausumme hyvinvointialueita koskevaan valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön ostolaskutietojen toimittamisesta. Sama toimitusvelvoite on näillä näkymin tulossa kunnille ja kuntayhtymillekin vuoden 2028 alusta.

Palveluluokitus HHTPP

Kommentit muutoksiin

-

Investointisuunnitelma HHIS

Yleiset kommentit muutoksiin ja aikataulumuutokseen (31.12 -> 31.5.)

-

Kommentit taulukkoon hs-t01: vastausvaihtoehtojen rajausta ja palveluryhmittely

Kommentit

-

Kommentit taulukkoon hs-t02: täydentävät tiedot ja tekstiosan erillisraportoinnista luopuminen

Kommentit

-

Kommentit taulukkoon hs-t03: pitkäaikaisten hyödykkeiden luovutukset

Kommentit

-

Ostolaskujen raportointi OTI ja OTU

Yleiset kommentit ostolaskutietojen raportointiin ja ehdotettuun aikatauluun (20.pv kuukausittain)

Mielestämme aikataulussa tulisi olla joustoa siten, että organisaatio voisi itse omista lähtökohdistaan päättää lähetysrytmiä. Kunnat ja kuntayhtymät ovat erikokoisia organisaatioita, joille kuukausittain toimitettavat ostolaskutiedot voivat olla joko sopivia tai aikataulu voi olla liian tiukka. Esitämme, että kunnille ja kuntayhtymille annetaan vaihtoehtoja: tiedot voi toimittaa joko kuukausittain, neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. Lisäksi kuukausittain toimitettaessa voi seuraavan kuukauden 20. päivä olla liian aikaisin.

Tuoterivien raportointi on hallinnollisesti raskas toimenpide. Kuntien tulee investoida merkittävässä määrin taloushallintajärjestelmiinsä ja keräämisestä aiheutuu merkittäviä pysyviä kuluja. Rivitiedon hyödyntäjien piiri on suppea, sillä lainsäädännön mukaan vain muutama organisaatio pääsee tietoon käsiksi tietokannassa. Esitämme, että kuntien osalta tuoterivitietojen keräämisestä päätetään myöhemmin, kun valtion tuoterivitietojen keräämisestä on riittävästi kokemusta ja on olemassa arvioita kustannuksista suhteessa hyötyyn.

Kuntaliitto esittää, että kuntien tulee toimittaa hankintatietovarantoon vain ostolaskun perustiedot, jos ostolaskutietoja tulee lain mukaan raportoida. Kaikki lisätyötä tai manuaalista työtä vaativa ja järjestelmämuutoksia edellyttävä raportointitieto tulee jättää pois hankintatietovarannon syntyvaiheessa.

Kommentit solutasoihin tietosisältöihin: onko tiedot toimitettavissa, mitä haasteita tiedon toimittamisessa voi olla (yksilöi solut joissa haasteita)

Kommentit

Kilpailutustunnuksen tuottaminen kaikkiin kynnysarvot ylittäviin hankintoihin on hallinnollisesti varsin raskasta. Tietovarannon pilottien perusteella toimittajilla on käytännössä ollut vaikeuksia tuottaa tieto laskutukselle. Piloteissa kilpailutustunnusta testattiin lisäksi vain muutaman toimittajan toimesta. Kuntien kaikkiin ulkoisten ostojen toimittajien lukumääriin nähden kilpailutustunnuksen lisääminen laskutukselle tulee tarkoittamaan merkittävää työmäärää paitsi kunnissa myös toimittajilla.

OTI-raportilla tulisi toimittaa mm. tiliöintitietoja. Niihin sisältyisi palveluluokkatieto, joka kuitenkin ei ole ostolaskulla tiliöintitieto. Palveluluokkatiedon toimittaminen vaatii yleensä erillisen, kalliin

lisäosan tietojärjestelmiin. Käsitksemme mukaan tieto ei edes ole tarpeellinen, koska pääasiassa kirjanpidon tilitieto on riittävän yksityiskohtainen. Kunnilla ja kuntayhtymillä on 77 palveluluokkaa ja noin 60 ostolaskuihin liittyvää kirjanpidon tiliä. Jos esimerkiksi hankinta kirjataan tilille "Kirjallisuus", ei palveluluokkakohtainen tieto tuota lisäarvoa. Lausuntopyyntöön liitteenä olevan ohjeen mukaan: "Mikäli tiliöintiriville ei voida vielä laskun käsittelyvaiheessa kytkeä palveluluokkaa, kenttään raportoidaan "9999". Tällöin todennäköisesti suurin osa palveluluokkatiedoista raportoitaisiin numerolla 9999, joka olisi turhaa raportoitavaa tietoa.

Henkilötiedot ja välillisen paljastumisen riski: kuinka tunnistatte ja rajaatte pois ne tiedot, joita ei tule raportoida.

Kommentit

Salauskäytäntö perustuu valtion luokitteluun. Kuntien osalta ei käytetä vastaavaa luokittelua. Välillisen tiedon (kertymän) tunnistaminen järjestelmässä tulee olla tietokannan ylläpitäjän vastuulla, ei tiedon lähettäjän. Tiedon lähettäjän on mahdotonta arvioida, miltä kertyvä tieto kokonaisuutena näyttääyttyä sitä tarkastelevalle. Mikäli tuoterivitietojen lähettämisestä hankintatietovarantoon luovuttaisiin, riski henkilötietojen välillisestä paljastumisesta vähenisi merkittävästi.

Arvioi asetuksella annettavan tietosisällön toimittamisen kustannuksia (perustamiskustannukset ja vuosittaiset pysyvät kustannukset)

Kommentit

Arvioimme, että tietosisältöjen kustannukset ovat merkittävät. Kuntaliiton vuoden 2025 kunnille tekemän kyselyn perusteella kilpailutustunnuksen manuaalinen lisääminen kunnan toimesta maksaa noin 2,50 euroa laskua kohden. Tuoterivitietojen pakollinen lähettäminen käytännössä vaatii talousjär-jestelmän ja Valtiokonttorin tiedonkeruujärjestelmän välisen automatiikan (sillan). Pilottihankkeiden perusteella pelkät talousjärjestelmän uudistamisen kustannukset ovat vähintään 30-100 000 euroa kuntaa kohden.

Kyseisessä kustannuksessa ei ole huomioitu pysyviä kustannuksia ja laskuttajalle aiheutuvia lisäkustannuksia. Tuoterivitiedon pakollisen lähettämisen takia pienet kunnat joutuvat investoimaan talousjärjestelmään, jota ne eivät omiin tarpeisiinsa tarvitse, ja joka on muilta osin ylimitoitettu kunnan muihin tarpeisiin. Esitämme, että tuoterivitietoja ei kuntien osalta vaadita pakollisena lähettämään tietovarantoon.

Ylitalo Marja-Liisa
Suomen Kuntaliitto ry